

Insolvenční zákon dává věřitelům právo odvolat insolvenčního správce či rozhodovat o způsobu řešení dlužníkovy úpadku. Přísně je však trestá za nadhodnocené pohledávky.

Úpadkové řízení probíhá od ledna letošního roku podle insolvenčního zákona, který nahradil zákon o konkurzu a vyrovnání. Nejvíce diskutovanou změnou jsou nové způsoby řešení úpadku, reorganizace a především osobní bankrot (oddlužení), které podrobně popisujeme v příloze Ekonomu.

Leckdy k odvrácení úpadku stačí pouze posunout dlužníkovi např. splatnost úvěru či prominout část dluhů s tím, že se věřitelé budou postupně uspokojovat z jeho další ekonomické činnosti.

V jiných případech zase věřitelé raději získají podíl na dlužníkově majetku či firmě a uspokojení svých pohledávek z prodeje jeho aktiv. Vyloučeny nejsou ani složité varianty provedení reorganizace, kdy dojde k zásadní restrukturalizaci podniku dlužníka, včetně případných fúzí a jiných přeměn, vše kvůli zajištění vyššího výnosu věřitelům, než v rámci konkurzu.

Způsoby provedení reorganizace jsou téměř neomezené, bude záležet na věřitelích, zda se budou schopni dohodnout a společně přijmout adekvátní reorganizační plán. V zásadě pak v rámci schválené reorganizace dojde k zániku původních pohledávek věřitelů a jejich nahrazení pohledávkami novými, zřízenými v reorganizačním plánu. Půjde o časově náročný proces, který však lze významně urychlit, pokud dlužník bude před podáním insolvenčního návrhu iniciativní a předjedná podmínky reorganizace s věřiteli.

Pravidla bankrotu

Konkurz v rámci nové právní úpravy zůstává v podstatných ohledech stejný. I nadále se jedná o likvidační formu řešení úpadku, která spočívá na poměrném uspokojení zjištěných pohledávek věřitelů z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Neuspokojené pohledávky po skončení konkurzu nezanikají.

Pokud je dlužník fyzickou osobou-nepodnikatelem nebo právnickou osobou-podnikatelem s obratem do dvou milionů korun a nemá více než 50 věřitelů, uplatní se tzv. nepatrný konkurz. Odchylky od úpravy klasického konkurzu jsou vymezeny buď v zákoně, nebo o nich rozhodne soud. Mělo by dojít k zrychlení a zefektivnění drobných konkurzů, kdy bude možné doslova »ušít« konkurz na míru dlužníkovi.

Reorganizace je alternativou konkurzu pro případ řešení úpadku dlužníků-podnikatelů provozujících zpravidla velký podnik. Je třeba si uvědomit, že půjde o spíše výjimečné a nákladné řešení, kdy z hlediska uspokojení věřitelů nebude účelné zcela ukončit činnost podniku úpadce a věřitele uspokojit prodejem dílčích majetkových aktiv v konkurzu.

Oddlužení, o kterém se někdy mluví jako o osobním či spotřebitelském bankrotu, je alternativou konkurzu pro dlužníky-nepodnikatele, tedy jak nepodnikající fyzické, tak právnické osoby. Směřuje však zejména k řešení úpadku osob fyzických, přičemž se snaží reagovat na vzrůstající zadlužení českých domácností.

Osobní bankrot lze provést buď prodejem majetkové podstaty, nebo plněním splátkového kalendáře. Oddlužení navrhuje zásadně dlužník, přičemž výběr jednoho z uvedených způsobů závisí na věřitelích. Základní hranicí přípustnosti je, aby věřitelé byli uspokojeni alespoň do výše 30 % svých přihlášených pohledávek, pokud nesouhlasí s uspokojením nižším.

Na věřitelích je, zda si ke svému uspokojení zvolí prodej dlužníkovy majetku, či jeho příjmy v příštích pěti letech. Pokud dlužník řádně splní své povinnosti, může být soudním rozhodnutím od plnění zbytku neuspokojených pohledávek osvobozen.

Věřitelé: Více práv i odpovědnosti. Jedním z velmi diskutovaných problémů zákona o konkurzu a vyrovnání bylo slabé postave-

Lekce sebeobranu proti úpadku ■ Máte nějaké dluhy nebo dluží někdo vám?

■ **Máte dluhy u více věřitelů?** Nejste schopni je splácet? Převyšuje součet dluhů hodnotu vašeho majetku? Pak můžete být v úpadku a vaše majetková situace může být řešena v soudním řízení. Váš další život pak bude ovlivňovat soud nebo insolvenční správce.

■ **Do úpadku se může dostat téměř kdokoliv.** Podle nového insolvenčního zákona může být v úpadku občan, obchodní společnost, státní podnik, nadace, občanské sdružení, družstvo apod.

■ **Elektronický insolvenční rejstřík.** Všechny důležité informace o průběhu konkrétního insolvenčního řízení budou veřejně na internetu v tzv. insolvenčním rejstříku na webových stránkách <http://isir.justice.cz> nebo <http://www.justice.cz>. Prostřednictvím tohoto rejstříku bude také doručována většina soudních rozhodnutí a jiných písemností.

■ **Váhání se dlužníkovi nevyplatí.** Dlužník, který se ocitne v úpadku, případně mu úpadek hrozí, by měl začít s věřiteli vyjednávat o řešení své situace. Za určitých podmínek může být pro dlužníka výhodné, podá-li sám na sebe insolvenční návrh. Poctivému dlužníkovi dává zákon více šancí k překonání úpadkové situace. Postupem času se pak prostor pro dohodu s věřiteli zužuje.

■ **Zahájení řízení nemusí nutně znamenat, že soud rozhodne, že jste v úpadku.** Insolvenční řízení se zahajuje na návrh dlužníka nebo věřitele. Pokud najdete své jméno v insolvenčním rejstříku nebo bude-li vám oznámeno, že bylo zahájeno insolvenční řízení, znamená to, že soud zkoumá vaše majetkové poměry. Dokud soud nerozhodne o případném úpadku, můžete dokázat, že v úpadku nejste nebo že jste ho již odvrátili. Poradte se s odborníky, aktivně spolupracujte se soudem a snažte se domluvit se svými věřiteli.

Zvažujete zahájení obchodní spolupráce? Prověřte si potenciální partnery nahlédnutím do insolvenčního rejstříku a evidence úpadců.

ní věřitelů. Zásadní vliv na konkurzní řízení měl konkurzní soudce a správce konkurzní podstaty. Insolvenční zákon oproti tomu dává významná oprávnění umožňující v zásadních ohledech ovlivňovat insolvenční řízení do rukou věřitelům. Nově mohou odvolat insolvenčního správce a zvolit jiného. Rozhodují rovněž o způsobu řešení dlužníkovy úpadku či o možnosti započtení pohledávek vůči němu.

Věřitelé ale ponese poměrně přísnou odpovědnost za správnost údajů uvedených v přihlášce pohledávky. Sankce nyní trestá známý nešvar stávajících konkurzních řízení – uplatňování nadhodnocených pohledávek. K pohledávce se nově nebude vůbec přihlížet, pokud bude následně zjištěno, že je nižší než 50 procent přihlášené částky. Věřitelé, který takovou pohledávku přihlásil, bude navíc insolvenčním soudem uloženo, aby ve prospěch majetkové podstaty zaplatil částku, o niž přihlášená pohledávka převýšila částku skutečně zjištěnou.

Uvedeným sankcím se věřitel, jehož pohledávka je nejistá, bude moci vyhnout tím, že do okamžiku zjištění pohledávky nebude v rámci insolvenčního řízení vykonávat příslušná práva s pohledávkou spojená, tj. zejména hlasovat na schůzi věřitelů.

Postavení zajištěných věřitelů. V praxi bylo dosud běžné, že věřitel (nejčastěji banka) vyžadoval při poskytování úvěru zajištění ve výši zhruba 130 % poskytnutého úvěru, protože oddělení věřitelé se podle zákona o konkurzu a vyrovnání uspokojovali pouze do 70 % z částky získané zpeněžením zajištění. Toto zajištění

Jaké novinky si zaslouží vaši pozornost?

■ **Zákon posiluje postavení věřitele, ale předpokládá jeho aktivní přístup.** Insolvenční zákon vychází z toho, že dominantní vliv na řešení dlužníkovy úpadku mají věřitelé. Každý věřitel se ovšem musí o své dlužníky starat – a to jak před insolvenčním řízením, tak v jeho průběhu. Proto by věřitel, který chce insolvenční řízení ovlivňovat buď tím, že sám podá návrh na jeho zahájení anebo podá přihlášku své pohledávky, měl zvažovat důvodnost těchto kroků. Jak návrh, tak přihláška podléhají přísnému přezkumu a riziko chyby nese vždy věřitel sám.

■ **Vedle nových insolvenčních řízení budou soudy dokončovat konkurzní řízení.** Novým insolvenčním zákonem se řídí řízení zahájená po 1. lednu 2008. Pro řízení zahájená před tímto datem platí dosavadní právní úprava konkurzu a vyrovnání, která stojí na odlišných principech a pojmech.

Zdroj: www.justice.cz

komplikovalo úvěrové možnosti zejména dlužníků-podnikatelů, protože ve své podstatě brzdilo rozvoj jejich podnikání.

Nově se zajištění věřitelé uspokojují ze 100% výtěžku. Předtím je nutné odečtení nákladů na správu a zpeněžení, které mohou činit maximálně 9 %, a odečtení částky připadající na odměnu správce. Pokud je pohledávka věřitele zajištěna třetí osobou, může se věřitel hojit ze zajištění paralelně s insolvenčním řízením. Zajištění poskytované třetími subjekty už také není součástí majetkové podstaty, jak dosud ukládal zákon o konkurzu a vyrovnání.

Omezení dlužníka. Insolvenční řízení se zahajuje na návrh dlužníka nebo některého z věřitelů. Do dvou hodin poté, co je insolvenční návrh doručen soudu, je soud povinen formou vyhlásky uveřejněné v insolvenčním rejstříku ohlásit zahájení insolvenčního řízení. S okamžikem zveřejnění vyhlásky již dojde k omezením při nakládání s majetkovou podstatou.

Soud může zároveň vydat předběžné opatření, kterým zakáže dlužníkovi disponovat s určitými věcmi či právy náležejícími do majetkové podstaty. Také může nařídit, aby osoby, které mají závazky vůči dlužníkovi, napříště plnění neposkytovaly dlužníkovi, ale předběžnému správci, jinak se nezproští svého závazku. S ohledem na uvedená opatření a jejich efekt doslova z minuty na minutu je vhodné zkoumat před příslušným plněním či uskutečněním právního úkonu informace zveřejněné v insolvenčním rejstříku.

PETR HOLEŠIŇSKÝ, MICHAL STRNAD
advokátní kancelář Brzobohatý Brož & Honsa

(Podrobnosti k novinkám řešení úpadku najdete v naší dnešní příloze.)

ePoptavka.cz

www.ePoptavka.cz – chytrý nákup pro firmy

Oslovte jednoduše, rychle, efektivně a hlavně zdarma tisíce dodavatelů najednou. Zadejte svou poptávku na www.ePoptavka.cz a už během několika hodin můžete vybírat tu nejvýhodnější nabídku. Správný výběr prostřednictvím www.ePoptavka.cz vám může **uspořit až 30 %** z celkové ceny.